

N. Richard Nash

CRY MACHO

PŘEDLOHA
STEJNOJMENNÉHO
FILMU
CLINTA
EASTWOODA

Cry Macho

Copyright © 1975 by N. Richard Nash

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Silvie Mítlenerová, 2023

Cover © Zhivko P. Petrov, 2023

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2023

ISBN 978-80-277-3469-6 (pdf)

N. Richard Nash
CRY MACHO

přeložila Silvie Mitlenerová

Mike ještě nebyl ani na dohled od rokle, když uslyšel ten první výstřel. Někdo mu kdysi prozradil – nebyl to Howard? –, že když mexická policie střílí, první výstřel je pro výstrahu a až druhý je ostrá kulka. Ale tohle nebyli poldové z Mexico City, tohle byli místní strážníci a ten první výstřel vůbec pro výstrahu nebyl. Střela proletěla zadním oknem dodávky a následně i polstrováním sedadla spolujezdce. Sedět tam Rafo, má to za sebou. Ale oni nestříleli po dítěti, chtěli sundat Mikea. Nicméně měli z čeho obvinít i toho chlapce, a vzhledem k tomu, že tohle byla jejich poslední šance ho dostat...

Zlehka ubral plyn, jen aby na pedál mohl znovu dupnout a přepnout motor na rychloběh. Udržoval si od policejního auta odstup, ale to nestačilo. Pokud dojede až k rokli, bude muset zpomalit a náskok ztratí.

Druhý výstřel. Skoro jako ten první – skrz zadní okno i sedadlo. Na Rafa.

Je mu teprv jedenáct, vy parchanti, přestaňte na toho kluka střílet!

Na kluka, který tu není. To se nám ten trik pěkně zvrhl – do zvrácenosti. Jako všechno od jeho prvního setkání s tím děckem, samá zvrácenost.

Dva výstřely, téměř v jeden okamžik. Tentokrát blíž k Mikeovi. Takže nešli po klukovi. Chtějí sejmout toho gringa. Odprásknout ho, než dojde k hranici, rozmáznout ho do rokle.

Možná tam ta rokle ani není. Možná si to všechno pamatuje špatně – mexickou cestu moc neznal. V *arroyo* se vyznal jen z texaské strany – v téhle části terén vypadal jinak. Věděl ale, že hlavní rozdíl je v něm. Měl pocit, že v Mexiku by ho mohli až příliš snadno polapit, nalézt. A v Texasu by se dokázal ztratit... kdyby chtěl.

Výstřel. A další. Oba zase o něco blíž.

Jen kdyby si mohl být jistý, že kluk bude v pořádku. To se vůbec nedalo zaručit, hlavně pokud z tohohle nevyvázne sám Mike. Ať už se Rafovi stane cokoliv, nikdy se to nedozví. Nikdy se nedozví, jestli se ten chlapec dostal někam do bezpečí, po jaké cestě se vydal, který domov si nakonec zvolil. Mexico City, nebo Janasco? Běž k Martě – Mike se přistihl, že to vyslovuje nahlas, jako by od něj ten chlapec stál na délku paže. Běž do Janasca, do toho krásného města, to je země zaslíbená, tam je ráj.

Jestli to je ráj, proč si ho nevybral i Mike sám? Ráj, vybavil si, zatímco výstřely se stále přibližovaly, je místo, kam člověk jde po smrti, exkluzivní domov pro zesnulé. A na to on ještě nemá nárok.

Kapitola 1

O tři měsíce dřív...

Ruka ho bolela jako čert a telefon zvonil. Jen ať si vyzvánějí, ti netrpěliví zmetkové. Dokud se nezbaví té bolesti, nebude nikomu nic platný.

Znovu namočil obklad do plechového lavoru s horkou vodou, vyždímal ho a přiložil na místo. Voda stydla a on se rozhodoval, jestli ji vylít a začít znovu, nebo si dát na ruku nějaké mazání. Mazání následně zavrhl – smrdělo by, oni by to zavětřili a vyptávali by se. Dřív by se v tom mohl vykoupat a přijít smradlavý jako tchoř, a nezáleželo by na tom. Ale dneska by pouhý závan stačil k tomu, aby po něm vrhali soucitné a účastné pohledy. Pak by za jeho zády pozvedali obočí a sázeli se, za jak dlouho mu divoký kůň zlomí vaz.

Telefon přestal zvonit. Už ho rozčilovala jenom ta bolest. Uvažoval, jestli si má vzít prášek. Ne, to si netroufne. Zpomalilo by ho to na celé odpoledne, nebo ještě hůř, nepovedlo by se mu zkrotit tu či onu herku a po třicetimetřovém letu arénou by přistál na zadku. Kromě toho mu ty prášky stejně neulevovaly. Vzal si jeden včera večer a pak v rozporu s pokyny od doktora ještě druhý, ale místo úlevy od bolesti mu to způsobilo zlé sny.

Bude si muset obstarat jiného doktora. Někoho, kdo mu bude pořádnou injekci a čáry máry fuk, bolest zmizí jako pára nad hrncem. Tenisový loket – jak mohl někdo takové bolesti dát tak směšný název? Mike to nesnášel. Znělo to moc nóbl, moc nepravděpodobně pro chlapa jako on. Rozhodně to vůbec nic nevyhovovalo o těch vražedných mukách v každém svalu, nervu, v každíčkové kosti od ramene až po špičky prstů. Ano, bude muset navštívit jiného doktora, ale hrozně se bál, že ten nový to pojmenuje přesně tak, jak si Mike myslel, že se to jmenuje – artritida –, a neměl pocit, že by takové slovo ustál. Značilo totiž střední věk a nic jako hvězda rodea ve středním věku neexistovalo.

Palčivá bolest se zhoršovala. Teď to byly ostré křeče svírající celou paži, které bodaly jako nůž a končetinu paralyzovaly. Otevřel krabičku a hleděl na ty maličké trojhranné žluté pilulky. Nakonec ji zavřel. Nevzal si.

Ta záležitost včera v noci, ta nešťastná bezejmenná záležitost. Věděl, že to způsobily ty prášky, protože pátrání trvalo, dokud nepřestaly působit. Dvě hodiny poté, co se odebral do postele, zase vstal a – s podivnou neochotou si rozsvítit – chodil ve tmě sem a tam. Něco mu chybělo, ať už to bylo cokoli. Něco, o čem měl podezření, že to ztratil. Nejdřív se pídil potmě, jako by nedostatek světla nijak nesouvisel s tím, jestli něco najde, nebo ne. Pak rozsvítil všechny lampy, všechny silné žárovky v celém bytě, a pátral úplně všude – a jak si byl čím dál tím méně jistý, po čem to slídí, zaměřoval se na to čím dál víc. Nakonec, poté co systematicky prohledal skříňku po skříňce a zásuvku po zásuvce a uvažoval přitom, kdo mu co ukradl a jak to získá zpátky, si uvědomil, že je unavený k smrti. Naléhavost toho hledání oslabilo teprve denní světlo a jemu došlo, že se chová vážně hodně divně. Vrátil se do postele, ale nemohl usnout, protože bolest ne a ne polevit.

Telefon začal zase zvonit. Mike na ten řinčící nástroj zakřičel. Zmlkni! Prošvihl jsem snad někdy show? Budu tam, budu jezdit každou splašenou herku, kterou mi pošlete, a davy si budou

mocť ruce uplácet, až budou křičet: Milo, Mike Milo! Přestaňte s tím – už jedu!

Kde jinde by asi tak strávil odpoledne? Určitě ne tady v bytě – to místo ho sklíčovalo. Zařídil si ho úplně špatně. Celé to období bylo jako zlý sen, cítil se jako zombie. Těsně po dokončení přijela na návštěvu Donna. Stačilo jí jednou mrknout do obývacího a popsala ho jako lascivně maskulinní. Od té doby se styděl za ty kravské rohy na stěnách, za zarážky v knihovně ve tvaru podkovy, za plakáty z rodea i trofeje ve skleněné vitríně. Nikdy ovšem nic nezměnil. Bylo to jako pokání za jedno období v jeho životě, za které ještě tak docela nezaplatil.

Nejvíce ho ale na bytě štvalo, že se v něm nenacházelo žádné klidné místo na čtení. Ne že by tedy dnes byl nějaký knihomol, to už měl za sebou – to by k sobě až legračně neladilo, kovboj s nosem v knize. Jako by sedlal herku v kostěných brýlích. Ale někdy ho přepadl jakýsi hlad, prázdnota... a to místo ho čist nenechalo. Nemělo to nic společného s tím, že si nepořídil správnou židli nebo správné světlo, ani s tím, že poličky na knihy přišrouboval příliš vysoko na zeď. V pokoji spíše viselo něco nepřátelského, něco, co mu zabraňovalo sednout si do křesla a přemýšlet... nebo prostě jen vzpomínat. Tenhle byt mu jen tak tak dovoľoval dělat si starost s jedinou myšlenkou: ať už byl tou dobou mimo, nebo ne, co ho kdy přimělo vyzdobit si domov právě tímhle způsobem? Jakou měl o sobě představu, když na tom pracoval?

Bolest se přesouvala. Nyní se mu soustředila v předloktí, všechny ty bolístky se shromáždily tam. Masíroval si to levačkou, trochu to hnětl, ale úleva nepřicházela. Praštil do svalu pěstí, bušil do něj, mlátil do paže čím dál vztekleji. Měl by si vzít ten prášek? Už ho držel v ruce, ale pak se rozhodl opačně. Neschoopen se rozmyslet hodil celou lékovku do kouta a začal se znovu tlouct do ruky. LAVOR spadl na zem a voda se vylila. Dýchal čím dál rychleji, nedokázal s tím držet krok. Telefon zvonil a zvonil a on se dál snažil přivodit si v ruce bolest, aby ho přestala bolet, a přitom nevěděl, jestli ustojí dvě bolesti naráz.

Pak telefon zmlkl. V pokoji zavládl klid. Už nedokázal ustát ani jednu bolest a to ticho jen tak tak.

Když řídil s levou rukou na volant a pravou nechal volně viset, bolest skoro nevnímal. Obtěžovala ho teď horší věc: hluk jeho auta. Byl to sporták, Porsche kabriolet. Když byl vůz nový, Mike to jeho vychloubačné burácení obdivoval, ale nedávno začal hukot připomínat spíš kravál. No, auto na to mělo už nárok – bylo skoro šest let staré a Mikeovi připadalo, že starý sporták je protimluv.

Zahnul na Galveston Street a zařadil se do hustšího provozu směrem ke stadionu. Tehdy ho uviděl. I Howard Polk řídil kabriolet, ale nový, veliký, na míru postavený mercedes, speciálně navržený a nalakovaný. Dnes se měděné i šedé části až nepřirozeně leskly, jako čerstvě odlitá kulka. Ale Mike odhadoval, že to nemá připomínat kulku, ale má to majiteli, tomu marnivému parchantovi, ladit k barvě vlasů.

Rozrušilo ho, že vidí zrovna Polka. Ten muž, denním režimem sova, na nedělní matiné nikdy nechodil. Mikeovi došlo, že by se držel dál i od večerních programů, kdyby celý ten podnik nevladil: byl to člověk z východního pobřeží tělem i duší a jízlivě se vyjadřoval o kovbojích, rodeu i Texasu.

Polkova dnešní přítomnost znamenala problémy. Někdo mu zavolal – možná šéf stájí nebo vrátný Andy – a ohlásil, že se Mike neukázal. Majitel bude tiše zuřit a chystat se do bitvy. Jednoho dne ho tak rozpálím, že mě praští, a pak . . ., uvažoval Mike. Sevřel v pěst tu bolavou ruku. Zlomyslně ho v ní píchlo.

Howardovo auto se proplétalo provozem a předjelo ho. Zjevně netušil, že Mike jede za ním. Do zpětného zrcátka se nedíval – jen ať se ostatní dívají na něj. V následující minutě Howardovo auto zahnilo do uličky ke stadionu a Mikea zastavil semafor přímo před arénou.

Od parkoviště se valily davy. V neděli vždycky působily ve-seleji a hlučněji. I stánkaři jako by hlasitěji vychvalovali programy,

balonky a párky v rohlíku a skoro přehlušili reprodukovanou směs folku, rocku a country i oznámení z tlapačů, že show už za pár okamžiků začne.

Ve vzduchu se třepotal obří transparent z lesklého hedvábí. V psychedelických odstínech na něm byl vyveden nápis Polkovo westernové rodeo. Navádělo to zrak příchozích od parkoviště ke dvěma vstupním obloukům, mezi nimiž visel obrovský plakát s Mikeovou fotografií. Celou plochu vyplňoval on na vzepjatém neosedlaném koni s kloboukem ve vzduchu a umělým úsměvem přihlouplého kovboje.

Vycvičil se, aby si toho obrázku nevšimal. Pořádili ho před jeho příchodem, během posledního roku, kdy soutěžil. Byl to hrozný rok – vyhrával jen málo peněz a žádná ocenění. Dvakrát utrpěl zranění, jednou zlomenou nohu, podruhé rozdrčenou česku. Každý kůň mu začal připadat jako katastrofa, jízdy mezi arénami v jednotlivých městech se prodlužovaly, v každém motelovém pokoji cíhala zase o něco silnější nespavost a o kapku víc bourbonu. Strach a noční pocení.

Pak se mu ozvali bratři Macmillanové. Vlastnili trochu moc velký stadion v trochu moc malém městě. Významnější města provozovala významnější rodea, a ať už Macmillanovi lákali na jakoukoliv atrakci, objevovala se tak nepravidelně, že si nedokázali vybudovat publikum. Aréna zmírala. Nejstarší z bratrů Carly si představoval, že postaví rezidentní společnost jezdců rodea. Sice už to jiní zkoušeli jinde a bez závatných úspěchů, ale Carly si myslel, že by to mohlo fungovat.

Rok a půl poté, co se Mike stal pravidelně placeným jezdcem v rezidentním rodeu, se společnost zhroutila a stadion se stal kořistí věřitele hypotečního úvěru.

Tímto věřitelem byl Polk. To, že rodeo převzal právě Howard Polk, nováček odkojený New Yorkem a absolvent nejlepších univerzit Břečťanové ligy, se ani nedalo nazvat arogancí, spíš to byla úplná pitomost. Říkali to všichni. Neznal ani názvosloví. Divokému koni říkal divočák, řemeni řemínek a místo výpustí používal

termín padoky. Ale během dvou let rezidenční společnost nepořádala show jen o víkendu, ale každý večer kromě pondělí.

Skutečnost, že Howard dokázal přivést rodeo k úspěchu, mu měla získat u chlapů oblibu, ale oni ho nenáviděli. Jenom Clyde, jeho zástupce a pochlebovač, ho bránil. „Díky Polkovi máme víc koní a míň konin.“

Takhle to bylo. Zametl se všemi bájemi, které si kovbojové mezi sebou vykládali, očistil ten podnik od všech iluzí. Chtěli se považovat za největší hrdiny mezi kovboji, soutěžící v absolutní špičce, účastníky Národního finále. Ale Howard se jim poškleboval: kdyby opravdu chtěli mezi špičku, objížděli by pravidelné turnaje. Vzhledem k tomu, že jsou pořád tady, pěkně s jistotou stálého platu, nejspíš nemají talent ani nervy utkat se s vražednou konkurencí. Ne, nejsou žádní kovbojští hrdinové – tímhle Howard opravdu zaryl do citlivého místa –, jsou herci. Chlapi si připadali jako obnažení. Proměnit texaské rodeo v divadlo jako na Broadwayi, to bylo, jako kdyby z nich strhal boty s ostruhami a nazul jim taneční střevíce.

Začalo to se zápisem. Sotva po měsíci od chvíle, kdy Polk přebral stadion, chlapům sdělil, že zvyk chodit pozdě je třeba odstranit. Kovbojové, stejně jako statisté v muzikálu, budou muset v konkrétní půlhodině podepsat docházkovou knihu. Zuřili a nadávali, za jeho zády si odplivovali hnědé tabákové sliny. A podřídili se.

Ale Mike Milo nevznesl ani nejmenší námitku. On se prostě do knihy nikdy nepodepisoval. Překvapilo ho, že si ho Howard nezavolal k podání vysvětlení, ale věděl, že dříve nebo později se ten muž s úzkými rty své odvety dočká.

Přišla v podobě snížení platu. Dopadlo to na všechny, pětadvacet procent dolů, buď to skousneš, nebo můžeš jít. Neodešel nikdo. Snížení gáží Mikea trápilo, ale myšlenka na návrat do soutěže ho trápila ještě víc. Zůstal i on. Myslel, že Howard chce, aby odešel, koneckonců pro majitele byl on nezvladatelným koněm, kulhavým na jednu nohu. Ani jeden z nich ale nenarušil

rovnováhu: Howard Mikea nevyhodil a Mike přijal snížení platu. Oba to brali jako známku slabosti toho druhého.

Mike se v Howardovi nevyznal. Někdy ho považoval za diletanta, který hraje rodeo jako deskovou hru. Jindy v něm viděl cílevědomého a nebezpečného chlapa s fanatickou touhou po úspěchu, i když všechno ukazuje na selhání, chlapa, který se zoufale upíná k jakési prchavé vyhlídce na bohatství. Ten druhý pohled byl asi přesnější. Povídalo se o rozvodu s manželkou, která ho nějakým podvodem obrala o slušnou sumičku. Dotyčná mstivá žena zmizela kamsi do Mexika.

Nejvíce Mikea vyvádělo z míry, že nevěděl, jaký vztah k šéfovi doopravdy má. Zrovna když začal respektovat Polkovu fantazii a jeho schopnosti, přistihl se, že ho ten chlap odpuzuje. Nedůvěřoval ani Howardově upřímnosti, protože ten muž zneužíval otevřenosti, aby lidi srazil na dno. Ta ctnost byla ve skutečnosti nectnost.

Jedna z úplně prvních potyček propukla doslova kvůli ničemu, kvůli jedinému slovu. Howard si dával hrozně záležet na jazyce, vytahoval se se svými znalostmi a byl hrdý na svou vyřídilkou. Ale ani učení se novým slovům mu zjevně za mák nepomáhalo osvojit si skutečnou kovbojskou mluvu. Zapojil se třeba do rozhovoru o něčem úplně jednoduchém, o váze provazu na laso, a chlapi na něj jen prázdňě hleděli, jako by vůbec nechápali, co říká. Věděl, že v kovbojském žargonu tkví nějaké tajemství, ale až potupně mu nerozuměl.

Mike mu ho mohl pomoci odhalit. Tajemstvím chlapského žargonu bylo jedině slovo. Vyslovené nebo jen naznačované, ale vždy přítomné: čurák. I když se kovbojové vůbec nebavili o ženách, dokonce na ně ani nemysleli, tohle bylo heslo k jejich společenství. Špatný kůň byl čurák nemytej, dobrý kůň byl lulánek, i když se jednalo o klisnu. Lahev whisky se člověku nevrátila do hlavy ani do žaludku, vrazila se mu do pindoura, a když došlo na kocovinu, hrnek černého kafe člověka zachránil jako suspensor. Za tím slovem stála nevyřčená dohoda: navzájem si cenili své

chlapáckosti. U Howarda si ničeho takového necenili. A bez tohohle slova mu prostě chyběl klíč k jejich dialektu.

Howarda užíralo, že ho vyloučili z tajné řeči, a tak si vymyslel svou vlastní. Sestavil si slovníček přezdívek. Dával chlapům přezdívky, kterým nerozuměli, a nutil je na ta nevhodná pojmenování reagovat, ať byla jakkoliv urážlivá nebo blahosklonná. Clydeovi třeba říkal Sos, zkratkou ze Strašlivý osel. Starý Andy, ten vrátný, který se na Howardův vkus pohyboval moc pomalu a byl ztělesněním sešlosti věkem, dostal jméno Gerondy. A Mikea iritovalo, stejně jako Howarda těšilo, že ty přezdívky začali chlapi používat mezi sebou, i když zjistili, co vlastně znamenají.

Jednoho dne to Mike Howardovi spravedlivě oplatil. Šéf s ním v jednom kuse zacházel jako s negramotným, podobně jako s ostatními. Pro Mila zatím nenašel přezdívku a kovboj věděl, že jestli nějakou vymyslí, bude to k vzteku. Takže když se Howard nakonec vytasil s novým jménem, byl na to Mike připravený.

V aréně se stala nehoda. Ven vyběhli dva býci místo jednoho a oba zamířili k jednomu jezdcí, takovému blbečkovi jménem Grundy. Klauni i pomocníci s tím měli plné ruce práce. Mike rozrazil vrátka výpusti a vjel mezi býky, kde zároveň krotil divokého koně a jiného býka. Kůň proběhl mezi těmi dvěma býky úplnou náhodou, bez přemýšlení, ale vypadalo to, jako by ten trik byl šikovně narafovaný.

Když se Mike vrátil do stání, Howard prohlásil: „Konečně jsem ti našel přezdívku, Milo. Asi ti budu říkat Čína.“ A protože si myslel, že to Mike nepochopí, dodal: „Protože jsi pořádný Číňan.“

„Myslels asi Číma a číman, ne?“ přeptal se Mike.

Howard zrudl. Takové chyby se dopustil asi jednou za milion let, ale stalo se mu to právě teď. Pak se usmál. Jeho oči nebyly zvyklé se usmívat – obvykle z nich vyzařovalo ledově chladné nebezpečí – a Mike zalitoval, že šéfa takhle na okamžik vykolejil. Howard ho vyhodí.

Ale nevyhodil, protože téhož odpoledne Mike přišel s nápadem na Kdo s koho. Pod tímto názvem se to objevilo v programu – Kdo s koho. Speciální událost.

Rodeo si nevedlo vůbec dobře. Jejich show potřebovala jedno představení, které by diváky vyburcovalo. Něco, u čeho by tuhla krev v žilách. Mike uvažoval – nahlas, v Howardově přítomnosti –, co by se stalo, kdyby kovboj nasedl na zjančeného divokého koně a ujezdil ho do klidu, dokud se úplně nepodvolí. Dosud se řídili soutěžními pravidly: osm vteřin na koni bez sedla, deset vteřin na osedlaném. Co kdyby vybrali dobrého koně, samozřejmě ne moc divokého, spíš nějakého lenocha, a jezdili, dokud jezdec nespadne, nebo se kůň neunaví?

Kdo s koho vyneslo okamžitý úspěch. Bylo to něco nového, dostalo se to do novin a přitáhlo davu. Tu speciální událost zařadili na konec show a publikum odcházelo s jásotem. Mike se znovu vyšvihl mezi hvězdy.

Jenže nedávno Howard zavedl ještě druhé Kdo s koho, aby vylepšil i začátek programu, a zařadil ho hned za Velké entrée. A před ještě kratší dobou, aby dosáhl ještě většího vzrušení, začal obnovovat stádo, na kterém měl Mike jezdit. Žádný z těch nových koní rozhodně nebyl lenoch.

Mike dlel v myšlenkách u Howarda a nevšiml si, že naskočila zelená. Dodávka za ním zatroubila. Dupl na plyn, málem se srazil s autem před sebou, objel ho a zahrnul do uličky ke stadionu.

Howardův mercedes parkoval v půlce úzké ulice u vstupu do sedlárný. Mike zastavil za ním a už při přecházení uličky viděl oknem, jak se šéf hádá s Andym. Vlastně to nebyla úplně hádka, stařík spíš dostával világoš, jak se mezi chlapci říkalo, a cukalo mu v obličejí.

Mike odjakživa nerad procházel halou. Vadil mu Andyho zá-pach, ten zkažený puch žvýkáčícího tabáku a odér senility. Otravoval ho žalostný pohled na rozklepanou rádoby důstojnost starého pána, který tam vládl docházkové knize, tablu s klíčky od

skříněk a schránkám. Důstojnost se momentálně vytratila. Káraný Andy se celý krčil.

Mike otevřel dveře a vešel dovnitř. Nespěchal, jako by si ani nevšiml, že tam Howard je. Prošel kolem zaměstnavatele, na konci pultu se natáhl k tablu, sundal svůj klíč, poslední zbývající, a vybral si poštu z přihrádky. Moc dopisů ho tam nečekalo. Klidně stál, jako by byl v místnosti sám, a procházel si je. Reklamy, oběžník, pár pohlednic, které otočil a krátce na ně mrkl, a pak to všechno hodil do koše u klenutého vchodu. Až nakonec, poté co si tvrdohlavě dopřál dost času, se obrátil na vrátného.

„Ahoj, Andy.“

„Jdeš pozdě,“ ozval se Howard.

„Pozdě na co?“ zeptal se tiše.

Howard ukázal na reproduktor. Vyhrávala z něj hudba k Velkému entrée – „The Eyes of Texas“ –, nebo spíš burácela do pochodu.

„Velké entrée už je skoro u konce,“ šeptl. „A ty tam nejsi.“

„Nikdy jsem tam nebyl.“

„U téhle společnosti se očekává, že tam budou všichni.“

Mike se chystal promluvit, ale Howard ho rychle utál: „O tomhle se teď bavit nebudeme.“

Jeho obrat Mikea rozhodil. Polk zjevně přišel s naprosto jasným záměrem Mikea podráždit. Proč teď ustupuje?

Howard ukázal na docházkovou knihu. „Podepiš se,“ vybídl Mikea.

„Nikdy to nedělám.“

„Ne?“ zeptal se Howard s propracovaným údivem.

Parchant jeden, pomyslel si Mike, předstírá, že o tom nic nevědí. Nechává tyhle věci na manažerovi a vrátném.

Howard pokračoval v hovoru. „Je to pravda, Andy?“ Znělo to šokovaně. „Ty necháváš členy společnosti procházet bez podpisu?“

Staříkovi se trochu roztrásla brada a stekl po ní pramínek tabákových slin. „Pane Polku,“ začal s naléhavostí v hlase a větu

nedokončil. Přesunul pohled z Howarda na Mikea. Mike si zachovával neutrální a klidný výraz. Pak Andy postrčil docházkovou knihu jen pár centimetrů jeho směrem, sebral tužku a podal ji Mikeovi. Vetchá ruka se mu třásla.

Mike uvažoval: Howard to nemohl sehrát líp. Do háje, dědku, přestaň se klepat.

Andy znovu našel slova: „Prosím, Mikeu.“ Hlas se mu třásl stejně jako ruka.

Mike přesně věděl, co si Howard myslí. Tak co nám předvedeš teď, kovboji? Zaženeš staříka ještě víc do rohu? Opravdu máš koule na to, abys mu ještě víc zavařil? Já ano, a ty?

Mike popadl tužku a naškrábal do knihy své jméno. Otočil se a vyrazil k sedlárně.

Když zahýbal kolem kovového zábradlí, krátce zahlédl Andyho. Starý muž si zakrýval ústa rukou a dusil v sobě smích. Takové usmolené potěšeníčko z toho, že nad důvěřivým kovbojem vyhrál. Z toho klokotavého chechtání, skrytého a potměšilého, se Mikeovi zvedal kufr. Teď musel myslet na to, že se ponížil před tímhle starým řiťolezcem a ten se mu vzápětí vysmívá. A čeho se mu za to dostalo? Ani kouska vděku, zato hodně pohrdání. Od ubohého, ohavného, smradlavého staříka, který z něj udělal blbce. Howard by to nazval sentimentalitou. Slabostí. A možná by měl pravdu.

Rozzlobeně vešel do sedlárně, minul uličku se skřínkami a máchal přitom pravou paží silněji než jindy, aby zakryl, jak ho bolí. Přejel pohledem po řadě skříněk a uvědomil si, že nic zakrývat nemusí – nikdo tu nebyl. Velké entrée zrovna končilo, naháněči už byli v uličce u ohrad a chystali se na vjezd do arény a Mike tu stál jen ve společnosti různých součástí výstroje – věšáků, háčků, kolíků na zavěšení lan na býky, koňských otěží, ohlávek, sedel, všeho toho nádobíčka, které ho hluboce uklidňovalo. Vypadalo to jako čurbes, ale žádný čurbes to nebyl, když se to tak vezme, protože nic se nemuselo dlouho hledat a nikdy se neztratilo ani kolečko ostruhy.

Mikeova skříňka stála na konci sedlárně, nejbliže k aréně. Byla to jediná dvoudveřová skříňka v místnosti, dvakrát větší než ostatní, a na dvířkách se skvěla velká matná mosazná hvězda. Mike strčil pravou rukou klíč do zámku, otočil s ním a přesně ve chvíli, kdy za dvířka zatáhl, aby je otevřel, se bolest vrátila ještě ostřeji než předtím a bodla ho jako žhavý nůž. Zaklel. Při odchodu z bytu mu připadalo, že čtyři aspiriny zabraly lépe než ty trojúhelníkové prášky a lépe než obklady a mazání. Ale teď se to vrátilo, zabiják jeden. No, do háje s tím – už si netroufal věnovat tomu pozornost. Škubl za dvířka zraněnou rukou.

První vystoupení – jízda na neosedlaném koni – už začalo, musí sebou mrsknout. Vytáhl kulatou tašku na lasa, hodil ji na zem a začal se oblékat. Snažil se neprohližet si medaile, ocenění, šerpy, spony a trofeje zavěšené zevnitř na dvířkách skříňky. To byla jiná doba. . .

Třicet osm let. Jak získáš volební právo, patříš v našem byznysu do starého železa, říkával jeho první trenér. Kdyby se býval vydal jiným směrem, kdyby dokončil to čtyřleté vysokoškolské vzdělání v oboru chov hospodářských zvířat, kdyby se stal veterinářem, jak si kdysi přál, teď by mířil k vrcholu kariéry. Místo tolika let bez jakéhokoli vítězství. . . A už nikdy nic nevyhraje, leda snad na nějaké exhibici.

„Bud' veterinář,“ povídal mu děda. „Docela tě baví to čtení, tak by se to mohlo takhle využít – a dělat veterináře je pro kluka sirotka dobrá věc.“ Nevzpomínal si, kdy poprvé slyšel slovo „sirotek“. Muselo to být tak dávno, že to jednu dobu považoval za svoje příjmení – Michael Sirotek.

Obléknout si kalhoty nebyl problém. S botami to bylo trochu těžší. Košili si nechal na konec a doufal, že ho napadne, jak bezbolestně nasoukat pravou paži do rukávu. Ale bolest se ozvala přesně tak ostře, jak čekal, a i když už trochu odezněla, pořád ho to skličovalo.

Zkusil si vylepšit náladu pohledem na svůj odraz v zrcadle. Všechno na něm bělostně svítilo, košile, kalhoty, bobří čepice,

dokonce i boty z leguání kůže. Ta neposkvrněná bílá směle hlásala, že se nebojí a ví, co dělá, že si nepotřísni ani knoflík, ani nitku. Bezchybně ušitou košili z lesklého hedvábí si nechal napůl rozepnutou, aby bylo vidět, že nemá žádné spodní triko: nepotřebuje ho, nepotí se. Potí se jenom lasaři a wrestleři, kovbojská hvězda nikdy.

Slyšel moderátora z reproduktoru a davy, které si křikem žádaly jezdce na neosedlaných koních. Během minuty se z Velkého entrée začali vracet chlapci – chytači a vodiči telat Bill, Hurley a Rolfe a Jonah s lasem. Spěchali, aby se stihli převléknout z „hodobóžového“ do koženého oblečení. Přišli i další. Někteří ho zdravili. Ti novější, kteří ho chovali až v posvátné úctě, ho nezdravili vůbec. Choval se k nim přátelsky, ale z pohledu rodea patřili už do jiné generace, nebyli to jeho kámoši.

Objevil se Robbie, nejnovější z chlapců. Pod slaměným kloboukem se usmíval dětský obličej, obličej andílka. Dnes ho tenhle kluk pozdravil poprvé. „Dobrý den, pane Milo,“ řekl.

Ten „pán“ Mikea zarazil. Na nováčka se usmál, ale byl to kyselý úsměv.

Dveře se rozletěly a dovnitř se nahrnuli další čtyři naháněči v čele s Frankem Sherettem, kterého si Mike pamatoval jako toho chlápka bez akné. Totiž on žádné akné opravdu ve skutečnosti neměl, ale kdykoliv Mike o Frankovi přemýšlel, představoval si ho s uhříky. Dnes odpoledne byl Frank obzvláště rozjařený, zjevně se tomu dvacetiletému syčákovi podařila čistá jízda.

Zamával na Mikea. „Nazdar, dědouši,“ pozdravil.

Milo zůstal nadmíru klidný. „Jakže mi to říkáš?“

„Co tě bere, dědo?“

Stalo se to reflexivně, jako když se klepne kladívkem do kolene. Mike ho popadl. „Cože? Jakže mi to říkáš?“

„Hej – nech mě.“

„Řekls mi dědouši, ty malej sráči! Tys mi řekl dědo!“

„Nech mě! Přeskočilo ti? Nech mě!“

Mike ho táhl k otevřeným dvířkům skříňky. Přitlačil kovbojovu tvář blízko k trofejím, odznakům, cenám. Nikdo se nehýbal.

Ani jeden z těch mladíků se vůbec nepokusil do toho zasáhnout. Byla to dobrá show.

Mike přitlačil Frankovu tvář ještě blíže k trofejím. „Jen se na to podívej! Vidíš? Medaile, ty parchante – šerpy, odznaky, ceny. A tahle? Vidíš tady tu? Z národního finále!“ Zatláčel Frankovu hlavu níž a ukázal na medaili s nápisem Kdo s koho, kterou vyhrál na exhibici. „A tahle – víš, kdy jsem ji vyhrál? No nebylo to před dvaceti lety – je akorát tři roky stará. Tři roky, ty sráči mrňavej! Vidíš to? Vidíš to?“

„Jo!“ Rozklepaným hláskem. „Jo!“

„Olízni ji!“

„Kristepane...“

„Olízni ji, ty parchante!“

Ostatní ani nehnuli brvou, ale jejich dech se trochu změnil. Viděli Frankovo zděšení a pohyb jeho hlavy směrem dolů.

Někdo se zahihňal. „No tak, Frankie – olízni ji!“

To chlapce zachránilo. Stejně jako to zaslechl Frank, zaslechl to i Mike. Drsně ho to vrátilo zpátky na zem.

„Ne, nedělej to!“ vyštěkl. Odvrátil se od té nedůstojnosti, jako by nedokázal snést, že se k něčemu takovému snížil. Zamumlal něco, co se dalo vyložit i tak, jako že se mu navalilo, a pak řekl něco, co možná obsahovalo slovo „promiň“.

Frank se odsunul pryč, za věšák na výstroj, a zmizel. Do různých směrů se tiše vytratili i ostatní.

Mike zavřel dvířka skříňky a otočil klíčem v zámku. Ruka se mu třásla a dalo mu práci klíč vytáhnout.

Dovnitř vrazil pomocník v aréně Angelo, mladý chlapec s bystrým obličejem.

„Tailkíte onemocněl, Mikeu. Pojedeš na Tabascovi.“

Chlapce zmátlo, jak nevýraznou obdržel odpověď. „Na Tabascovi, Mikeu,“ opakoval.

„Na Tabascovi?“ Teprve teď mu to dorazilo do mozku.

Na Tabascovi jezdil vředy nerad – nikdy si tím koněm nebyl jistý a musel přiznat, že se ho trochu bojí. Začal se natahovat pro tašku na lasa na podlaze, ale Angelo ji popadl jako první.

„Nestíháme, Mikeu.“

Chlapec vypálil zpátky do volného prostoru. Milo natáhl pravou paži a párkrát s ní zahýbal. Musel si rozcvičit svaly, jinak by mu mohly vyklouznout provazy. Pak si přehodil přes rameno chapsy – chrániče holení – a také vyšel na vzduch.

Angelo byl daleko před ním. Proběhl kolem rampy pod tribunami a spěchal k jedné uličce, která vedla podél ohrad – stání pro býky vlevo, stání pro koně vpravo. Mike ho tam následoval. Vešel do dlouhé chodby, kde už se rozcvičovalo hodně kovbojů. Jeden zajížděl nové lano, jiný pošvihával bičem, třetí, který se zrovna vrátil z arény, se svlékal z vlhké, potřhané košile. Hodně dalších jen tak bloumalo bez konkrétního cíle. Přehlídka přešla pováním. Nervozita. Bezmyšlenkovité pohyby směrem k páskům kalhot, poklopcům, potním páskám v kloboucích. Rychlé odskoky na pány – strach je k ledvinám krutý. Pot, prach, koňský trus, panický strach.

Mike šel uličkou dopředu a vyhlédl do arény. Jeden mladý kovboj tam zrovna rajtoval na kaštanovém divokém koni. Tohohle dobrého jezdce už dvakrát vyhodili za opilost a dvakrát si vyprosil cestu zpátky. Dneska jede obzvláště dobře, říkal si Mike, všechno vyhazování a stavění se na zadní vyrovnává skoro dřív, než k tomu dojde, zvedá se a vyvažuje. Ale vypadalo to moc jednoduše a dav nedoceňoval, jak dobrý ten kluk je – potlesk zněl jen slabě.

Mike vykročil do spojovací chodby, kde čekal Angelo s taškou na lasa. Odsud už viděl koně ve stání.

Tabasco. Vzpurný ryzák, nevypočitatelný hřebec s divokým pohledem. Nádherné zvíře, moc velké na ježdění bez sedla a moc malé na osedlání. Byl rychlejší a bujnější než ostatní a taky chytřejší, na rodeového koně možná až moc chytrý. Mike přísahal, že ho vycvičí na Kdo s koho, ale zatím na to ani zdaleka nedošlo. Na tomhle zvířeti byl vždycky napjatější než na jiných a připadal si divně, jako by se Tabascova muskulatura nějak lišila od ostatních hřebců.

Pohládl koně po boku. „Nazdar, prdelko.“

Pak se kovboj pustil do díla. Většinu času pracoval mlčky, z úst vypouštěl jednotlivé slabiky, jen když gesta nestačila, a pohyboval se rychle a efektivně, hrdý na ladnost svých pohybů. Natáhl se k Angelovi pro řemen k přidržení – zahnutý kus tvrdé kůže s madlem – a posypal ho drcenou kalafunou. Chlapec mu podal jelenicovou rukavici a Mike si ji přivázal k zápěstí řemínkem, který utáhl zuby. Kalhoty se mu v botách shrnuly, a tak si je pevněji zastrčil a dalšími řemínky si boty nahoře zavázal. Natáhl jednu nohu k okraji rampy a přešel kolečkem ostruhy po dřevě. Bylo to v naprostém pořádku. Vyzkoušel i druhé kolečko. Pak stáhl bílé chapsy z ramene, oprášil z nich pár stébel trávy, uvázal si je vepředu a srovnal vzadu.

Zčistajasna se zjevil Barrows, šéf stání. Ten malý a podsaditý muž dosahoval Tabascovi sotva k nosu. Mike upravoval zvířeti řemen a Barrows začal připojovat podbřišník. Jakmile kůň ucítil popruh na boku, v těsné blízkosti slabin, odfrkl a začal couvat. Mike ho pořádně poplácal, aby odvedl jeho pozornost, a Angelo ho zatahal za hřívu. Podbřišník seděl.

Mike vyskočil na skluzný žlab. Stál vysoko nad Tabascem, rozkročený, ale zatím neusazený na zvířeti. Zaklínal si botu mezi laťky. Barrowsova ruka spočívala na popruhu podbřišníku. Byl připravený ho utáhnout. „Tak už?“

Mike zavrtěl hlavou. Nehodlal spěchat a vrhat se do žlabu, aby ho pak ten zatracený hřebec podupal. Každopádně pole ještě nebylo volné. Jedna divoká kobyla skotačila v aréně, běhala sem a tam a dělala představení za jezdce. Dav to oceňoval, ale nikdo nezvonil na zvonce, nad výsledkovou tabulí se netřepotala zlatá vlajka a tribuny se pořád zajímaly hlavně o párky v rohlíku, pivo a jablka v karamelu. I moderátor mluvil monotónně, když drmolil jezdcův výsledek.

Tabasco cítil, že se bude něco dít, a začínal být nespůj. Prováděl drobné rychlé pohyby, které odírají kůži z jezdcových vnitřních stehien.

„Klídek, troubo,“ říkal mu Mike. „Ještě na tobě nikdo nesedí.“
Kobyła opustila pole. V aréně bylo volno.

Hudba zesílila a náhle ztichla. Hlas z reproduktoru znenadání promluvil hlasitěji.

„A další číslo, dámy a pánové – speciální číslo – rajtovat na koni, dokud jezdec nespadne, nebo se kůň neuklidní! Kdo s koho! Vystoupí hvězda našeho rodea – trojnásobný vítěz Národního finále – Dallaská medaile za jízdu bez sedla – devět Rančerských trofejí – a pojedě bez sedla na ostrém, hodně ostrém Tabascovi! Dámy a pánové – přichází šampion – Mike Milo!“

Dav tleskal, pískal, hulákal.

Mike kývl na Barrowse. Šéf stání utáhl popruh na boku koně. Jakmile Tabasco ucítil protivnou, příliš utaženou podpěšku, začal se stavět na zadní a vyhazovat. V tom okamžiku Mike dopadl na hřebcova záda. Tabasco zařval, vzepjal se do vzduchu a kopal do laťových zábran.

„Jdu na to.“

Barrows rozrazil vrátka. Tabasco se vyřítit ven.

Daleko v aréně se vzpínal, kopal a řval, vířil jako tornádo. Dav burácel s každým vzepětím.

Je to poprvé, myslel si Mike, zatímco se zvíře zmítalo v aréně, je to vždycky jako poprvé, vždycky je to zároveň děsivé a vzrušující, vždycky je v sázce zlomený vaz, vždycky je třeba vydržet, než zavládne klid, na který bude moct být hrdý.

Hop, hop, ty parchante – dolů, dolů, ty zmrde – jen mě shod', ty špíno, shod'mě – ty ohavnej nedomrdlej čuráku, zab mě, skoncuju se mnou – no jen si kopni, kopni si, hajzle – otoč se na jedny noze, jdi do toho!

Dolů! – dolů, šmejde, shod'toho protivnýho střečka, zkus jet bez jezce, zkus to, zkus to – no jen to zkus!

A najednou, zničehonic bylo po všem. Pořád seděl koni na hřbetě a zvíře se zklidnilo. Hřbec ještě trochu frkal a stěžoval si, aby ukázal, že není jen tak nějaký soumar, potřásal hlavou, aby to ze sebe dostal, a od huby mu šla bílá pěna. Ale podvolil se. Mike

zvítězil. Teď už na koni seděl uvolněně, jako by ten divoký hřebec byl dámská vycházková klisnička, elegantní zvíře s lehkým krokem. I Mike vypadal elegantně. Než toho koně zkontrolil, byl opravdu drsný, zato teď byl opravdu jemný. Ladně zdvihl ruku, aby davu vyslal zdvořilý pozdrav, zvedl ji do výše, aby ukázal, jak jednoduše dovede řídit divokého koně jen jednou rukou. Davu to neuniklo a zajásal. Mike smekl z hlavy mléčné bílou bobří čepici a zamával s ní. Další a další jásoť.

Mávání ho nijak nebolelo. Ruka byla v klidu. Žádná artritida, žádný zatracený tenisový loket, nic takového. Bolest se vytratila. Zamával intenzivněji. Bez bolesti.

Dav jásal hlasitěji. Mikea napadlo, že jen tak jásat nepřestane. Udělal to teď, ten svůj trik, kterým vymáčkne z davu ještě pár decibelů. Sebevědomě seděl na zkroceném koni a provedl své typické gesto, kudrlinku, podle které si ho dav pamatoval a čekal na ni. Vyhodil bílý klobouk do vzduchu, jak nejvyšší dokázal, a pobídl koně, ať běží tam, kam by měl klobouk dopadnout. Chytil ho. Zamával ještě silněji než předtím a vyzýval bolest, jen ať si přijde.

Dav burácel. „Milo!“ křičeli. „Milo! Milo! Milo!“

Nabažil se jejich potlesku a nekritického obdivu a lahví od pepsi coly, které přilétaly do arény. Ostře Tabasca otočil doprava směrem do zázemí, k odchodu. A přesně ve chvíli, kdy uviděl, že šedá vrata se otevřela a může projet, se to stalo.

Kůň se vzepjal. Z hrdla mu vyšlo tlumené zaržání. Divoce sebou škubl a nepřipraveného Mikea shodil. Shodil ho na zem, až mu do pusy vletěla hlína. Dav vydal zděšený výkřik. Mike je slyšel. Rychle na nohy, pobízel sám sebe, rychle na nohy. Ale zatím nemohl vstát. Zrovna když to chtěl zkusit, kůň se postavil na zadní, pak na všechny čtyři, příliš blízko k němu. Běsnil, nohy vzhůru, kopyta dolů, podupat zemi, podupat jezdcu.

Tribuny se rozječely. Tentokrát to znělo jinak. Ze stání se vřítíl honák, z uliček kovbojové, z arény naháněči. Dav vstával a vřískal.

Zvedej se, nařizoval si Mike, vstaň, ukaž jim, že se zvládneš zvednout. A zázrak se stal: vyškrábal se na kolena a postavil se. Bílé oblečení měl od hlíny, kulhal a klopýtal při hledání klobouku. Stojím na nohou, pomyslel si, ale potřebuju klobouk, musím zamávat kloboukem. Našel ho, sebral ho ze země, upustil ho a znovu ho sebral. Teď už ho držel pevně a zamával s ním. To jim ukáže, že jsem v pořádku, myslel si, že je mi líp než včera, že jsem v pohodě jako vždycky. Zamávej, zamávej kloboukem, ukaž jim to, zamávej víc, mávej.

Po tomhle projevu chrabrosti publikum začalo úplně šílet. Tolik radosti, taková extáze, milujeme tě, Mikeu, milujeme tě – dupali, tleskali, jednohlasně zpívali – milujeme tě, milujeme, milujeme!

Mike upadl.

Tentokrát nevstal.

Ležel úplně nehybně.

Kapitola 2

Ležel úplně nehybně v nemocniční posteli. Noha mu vězela v sádře tvrdé jako kámen, a jak ochaboval účinek anestezie, celého jeho těla se zmocňovala bolest, ale v té noze nic necítil. Možná to ani není jeho noha, napadlo ho, možná patří někomu jinému. Jeho tělo ale určitě patřilo jemu, protože v něm vnímal bolest a bolest potvrzuje, že člověk něco má. Každopádně nezáleželo na tom, jestli je zmrzačený, nebo ne: už brzo dorazí veterinář a přiloží mu pistoli ke spánku, prásk prásk, vždycky je střelce dvakrát, ty zchromlé koně, dopřejte jim kulku navíc, chromí koně přijdou utratit, prásk prásk.

Ano, koně. Ale on není kůň, toho se musí držet, tím si vyčistí hlavu, pokud na to bude urputně myslet. Ještě víc by mu vyčistilo hlavu, kdyby dokázal rozmotat pořadí událostí – co se v jeho životě stalo dříve, co později, co nikdy. Začneme s fakty: která je tohle sádra? Už jich tahal několik, na levém zápěstí, na pravé paži, na pravé noze. Byla to pravá noha i tenkrát poprvé, když se o něj Donna snažila tak mateřsky starat?

Ne, to si ji v hlavě pletl s matkou, na niž si sotva pamatoval. Rodiče mu zemřeli, když mu ještě nebylo ani pět. Z otce si pamatoval jen, že byl celý takový šedý, a maminka nosila malé zlaté

hodinky na řetízku a vybavoval si něco s bílými králíky a jemnou rukou. A ztrátu. Bolest, kterou nikdy nedovedl nijak vyjádřit, jen jako ztrátu.

Ale pamatoval si matčiny rodiče, ano, velmi dobře. Bezva. Toho se drž, v pořadí věcí to patří dost na začátek a začátek by se měl probírat první. Mělo to jednu výhodu navíc – jeho děda a koně měli mezi sebou vazbu. Tak za tou půjdeme.

Starý pán byl sedlák. Spíš ještě něco víc. Chlubíval se, že má co do činění se vším, co patří na koně – sedla, uzdy, třmeny, udidla, kovové součásti, kůže –, a pokud se mu zavolalo dostatečně včas, dokázal vykurýrovat jakékoli nemocné zvíře. Až kam sahaly Mikeovy vzpomínky, děda se odjakživa zabýval koňmi.

„Slez mi z toho hřebce, ty hajzlíku mrňavej,“ slyšel ho Mike hulákat. „Není náš a přisedneš si pindíka.“

Mike miloval koně a miloval i dědu. Ale v jednom kuse se se starým pánem kočkovali. Jednou mu chlapec plivl do tváře lékořiči a jindy ho nakopl do rozkroku. Děda se smál. „Ty bys mi málem rozdrtil koule na prach, ty prdolo.“

Babička předstírala, že se manžela bojí, jeho vznětlivosti, vulgarity, jeho hlučného hlasu. Vždycky dělala, že je plachá, duchem nepřítomná a tak úplně za sebe nezodpovídá. Až teprve když Mike končil střední školu, pochopil, že ho stará paní vodila za nos.

Byla vzdělanější než její manžel a tvrdila, že nikdy nepolevila ve čtení. Rozdíl mezi sebou a manželem popsala tak, že když ona se poškrábe na hlavě, zůstanou jí za nehty myšlenky, ale jemu tam zůstane rez ze zatuhlých součástek.

Nicméně Mikeova posedlost koňmi a jeho naprostý nezájem o knihy ji zjevně nijak netrápily, dokud chlapec nepřišel do puberty. Když viděla, že se čím dál víc zabývá chmýřím na bradě, bere si každý den čistou košili a ráno po něm zůstává vlhké povlečení, zavětrila příležitost a začala agitovat. Ostře kritizovala nový styl psaní knih – „samá oplzlost a špína“ – a neschválené kousky házela do koše. Věděla, že Mike si je odtamtud vytáhne.

Musel toho přečíst hodně, než našel ty nemravné stránky, na něž odkazovala, a nenašel jich moc. Jednou to byla scéna, kdy chlapec dostal erekci a provedl s ní něco nepojmenovaného, jindy muž políbil manželčiny bradavky a taky se objevila scéna, kdy se nějaká dívka snažila čurat jako její bratr, stoupla si, zamířila do prázdné plechovky od rajčatové šťávy a většina toho skončila na jejích páskových botkách. Krotké záležitosti tohoto typu. Až teprve v sedmnácti pochopil, že ta stará paní použila pár přihlouple nemravných knih jako návnadu, která ho nalákala ke čtení Dickense a Thackeraye.

Děda mu říkal knihomole, babička mu říkala ignorante. Ani jedno nebyla celá pravda, ale trval na tom (ať si babička říká, co chce), že se v žádném případě ani neotře o něco tak stupidního jako vysoká škola. Chtěl prostě ke koním, ne mezi profesory. Ke koním.

„Koně jsou nejoblíbenější stvoření, co kdy po světě chodily,“ prohlásila.

„Jsou nádherný!“

„Jo – a blbý,“ opakovala. „Pobídni koně proti kamenný zdi, a jestli ti věří, prostě to do ní tou svojí tupou palicí napálí.“

„No, já ti věřím, babi, ale byl by to můj konec, kdybych ti dovolil nacpat moji palici na vejšku.“

Děda vykoupal kompromis. Vysoká škola a koně zároveň. „Jdi na veterináře. Živočišná výroba a všechny ty ostatní kraviny. Stojí to za hovno – nenaučíš se tam nic, co by ses nenaučil ve stáji. Ale dá ti to papír do základu a právo účtovat si víc, než za co stojíš.“

Mike nastoupil na zemědělskou univerzitu šestnáct set kilometrů od domova, zapsal si kurzy nultého ročníku medicíny, podkovářství a hipiatrie a na první Vánoce přijel domů zoufale nešťastný, osamělý a zmatený jako lesní včela. Ale když se vrátil na konci prvního ročníku, tedy v půlce června, přivezl vynikající známky. Na vysoké škole vypadalo všechno líp a doma hůř – navrhl dědovi, že sedlárna je možná na tolik práce moc malá a že by měl vážně uvažovat o elektrifikaci kovárný. Byla hrozná

otrava muset pořád rozdmýchávat výheň, bylo to staromódní, a třeba by bylo chytré projevit se jako moderní člověk, který jde s dobou.

Po zbytek dne se k němu děda choval opravdu ohavně a u večere vstal a vychrлил na Mikea: „To ses teda projevil, takhle rychle vyrůst! Hodně se ti nelíbilo bejt děcko?“

Nikdy neřekl nic, čím by víc vyjádřil, že má Mikea moc rád.

Na konci druhého ročníku, zrovna před odchodem na poslední zkoušku, Mike obdržel vzkaz, že dědova kovárna předchozího večera chytla plamenem, celý dům shořel a prarodiče jsou po smrti.

Ztráta. Bolavá touha po všech nevyslovených věcech i nedokončených hádkách, nevyřešených sporech, polovinách vět visících stále ve vzduchu. A dotyků, které neproběhly. Kdyby tak dostal ještě jednu šanci se jich dotknout...

V noze stále nic necítil. Zastřelte toho zchromlého koně.

„Zchromlej kůň nestojí za víc než bublina na kaluži moči.“

Ne, to nemluvil jeho dědeček. Stařík v životě nepoužil slovo „moč“.

To říkal pan Croag, jeho první zaměstnavatel. Vzal ho k sobě to první léto po smrti prarodičů a opuštění univerzity. Mike se stal učedníkem „léčitele“, jak o sobě Croag rád mluvil, i když nebyl ani doktor, ani licencovaný veterinář. Víceméně takový inspektor zootechnické kanceláře Okresní zemědělské správy.

„Drůbež, dobytek, koně,“ vypočítával Croag na první schůzce. „Kontrolujeme, očkujeme, vykuřujeme.“ Pak dodal s lehkým požitkem: „A odsuzujeme na smrt.“

Byl to vysoký, hubený a neklidný muž; připomínal injekční jehlu. Vypadal starší než na svých padesát let, protože na jeho vyzáblé tváři pořád ulpíval nějaký našedlý prach, jako by se pudroval popelem. V levé náprsní kapse saka z alpakové vlny nosil omšelý výtisk Starého zákona, přičemž tu knihu ve skutečnosti nepotřeboval, protože ji znal zpaměti. Mike žil v zadním pokoji Croagova ponurého domku na předměstí Fredericksburgu